

KİTABA BAĞLANAN ÖMÜR

Azərbaycan kitabxana ictimaiyyəti arasında çox yaxşı tanınan, kitabxanaşünaslıq və bibliografiyaşünaslıq elminin inkişafında xüsusi yeri olan, respublikada kitabxana-informasiya sisteminin inkişafında bilavasitə xidmət göstərən şəxsiyyətlərdən birinin – Bakı Dövlət Universiteti kitabxanaşünaslıq kafedrasının dosenti, pedaqoji elmlər namizədi, sözün əsl mənasında gözəl ziyalı, pedaqoq, tədqiqatçı, prinsipial və dəyərli vətəndaş Rasim Əhməd oğlu Kazımovun 70 yaşı tamam olur.

Rasim Kazımov 18 may 1932-ci ildə Bakı şəhərində tanınmış ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. Onun atası və qohumları keçən əsrin 30-cu illərində repressiya edilmiş, o, nənəsinin himayəsində böyümüşdür. Ata nəvəsi görməyən Rasim müəllimin bu gün malik olduğu yüksək elmi zəkası və ziyalı mədəniyyəti, prinsipial vətəndaşlıq mövqeyi, təşkilatçılığı, erudisiyası və digər insani keyfiyyətləri təsdiqləyir ki, bütün bunlar ona qan yaddaşı ilə ata və anadan keçmişdir.

Onun atası Əhməd Kazımov öz dövrünün tanınmış filosofu və vətənpərvər ziyahsı olmuşdur. O, Bakı Dövlət Universitetinin professoru və fəlsəfə kafedrasının müdiri vəzifəsini icra etmişdir.

R. Kazımov 1950-ci ildə 44 sayılı orta məktəbi gümüş medalla bitirmiş və həmin il Moskva Kitabxanaçılıq İnstitutunun bibliografiya şöbəsinə daxil olmuşdur. Həmin institutu bitirdikdən sonra 1954-cü ildə R. Kazımov gənc mütəxəssis kimi Bakı Kitabxanaçılıq Texnikumuna müəllim göndərilmişdir. Yeri gəlmişkən, R. Kazımov Moskva Mədəniyyət İnstitutunun müvafiq fakültəsini bitirən ilk azərbaycanlı mütəxəssisdir.

1957-ci ildə Rasim müəllim M.F. Axundov adına Respublika Dövlət Kitabxanasının bibliografiya şöbəsinə müdir təyin edilmiş, qısa müddətdə elmi katib, sonra isə elmi işlər üzrə direktor müavini vəzifələrinə yüksəlmişdir.

Respublika kitabxanasında səmərəli elmi və təşkilati fəaliyyəti ilə yanaşı, R. Kazımov kitabxananın yeni binaya köçürülməsi işinə bilavasitə rəhbərlik etmiş, 2 milyon nüsxə fondun itkisiz və vaxtında başqa yerə köçürülməsi işini başa çatdırmışdır. Tule elə gətirmişdir ki, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Mərkəzi Elmi Kitabxanasının yeni binaya köçürülməsi işi də R. Kazımovla tapşırılmışdır.

R. Kazımovun elmi işə marağı onu 1962-ci ildə Elmlər Akademiyası Dil və Ədəbiyyat İnstitutunun aspiranturasına gətirib çıxarmış, o, 1970-ci ildə namizədlik dissertasiyasını müvəffəqiyyətlə müdafiə edərək pedaqoji elmlər namizədi alimlik dərəcəsi almışdır.

Rasim müəllim təşkilatçılıq qabiliyyətinin, elmi potensialının, ixtisas biliklərinin aşkarlanmasında və inkişafında onun 1965-ci ildən 1976-cı ilə kimi Azərbaycan Respublikası MEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasına rəhbərlik etdiyi dövr mühüm bir mərhələ təşkil edir. Bu dövr respublikada akademiya elminin kitabxana-informasiya təminatı sisteminin formalaşması dövrü kimi də qiymətləndirilə bilər.

Məhz bu dövrə R. Kazımovun apardığı səmərəli təşkilati-metodik işlərin nəticəsində MEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanası respublikada kitabxana-informasiya müəssisələri sistemində lazım olduğu yeri tutur. Bu illərdə kitabxana keçmiş ittifaq üzrə müvafiq kitabxanalar arasında keçirilən müsabiqələrin dəfələrlə qalibi olmuş, kitabxananın quruluşu və kollektivi formalaşmışdır.

Keçmiş SSRİ üzrə kitabxanaların mərkəzləşdirilməsi işinə rəsmən 1974-cü ildən başlanılsa da, MEK-in bu işə bir il əvvəl – 1973-cü ildə başlaması, mübahisəsiz demək olar ki, yüksək ixtisaslı mütəxəssis kimi Rasim müəllimin simasını müəyyən etməyə, onun talant və bacarığının səviyyəsi haqqında fikir söyləməyə imkan verir.

Bu dövrdə MEK-in elmi tədqiqat və elmi-informasiya fəaliyyəti əsaslı şəkildə yenidən təşkil olunmuş, «Azərbaycanın elm və

mədəniyyət xadimləri» seriyası ilə görkəmli şəxsiyyətlər haqqında, habelə elmin və texnikanın müxtəlif sahələri üzrə sanballı bibliografik göstəricilər çap olunmağa başlamışdır.

R. Kazımovun təşkilatçılıq işi, elmi-tədqiqat sahəsindəki fəaliyyəti respublika kitabxana ictimaiyyətinin, o cümlədən Azərbaycanda kitabxanaşünaslıq və bibliografiya işi sahəsində elmi-tədqiqat və tədris işinin mərkəzi kimi formalaşmış Bakı Dövlət Universitetinin kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi kollektivinin, onun bilavasitə yaradıcısı, əməkdar elm xadimi, Beynəlxalq İnteraksiya İnformasiyalaşdırma Akademiyasının akademiki, tarix elmləri doktoru, professor, kitabxanaşünaslıq kafedrasının müdiri Abuzər Xələfovun diqqətini cəlb etmiş, o, 1977-ci ildən fakültəyə dəvət olunmuşdur.

Rasim Kazımovun BDU-nun kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinə dəvət olunması fakültənin elmi potensialının, kadr hazırlığının keyfiyyətinin yüksəltməsində qısa zamanda öz bəhrəsini vermişdir. Artıq 25 ilə yaxındır ki, R. Kazımov kitabxanaşünaslıq kafedrasının dosenti vəzifəsində fəaliyyətlə çalışır. O, universitetin, kollektivin, tələbələrin sevimlisinə çevrilmişdir. İftixar hissi ilə demək olar ki, R. Kazımov keçmiş ittifaqda kitabxanaçılıq üzrə aparıcı alimlərlə bir sırada duran mütəxəssisdir.

Rasim müəllim həm məhsuldar alim, həm tanınmış pedaqoq, həm də vətəndaş mövqeyi olan aydınlarımızdan biridir. 60-dan çox elmi əsər, həmçinin 12 kitab və kitabça onun qələminin məhsuludur. Bir alim kimi onun yaradıcılıq yolu çoxsaxəlidir. O, bibliografiyaya dair ilk dərs vəsaitinin (1955), kitab palatası haqqında ilk vəsaitin, bədii ədəbiyyat və ədəbiyyatşünaslığın bibliografiyası üzrə ilk dissertasiya işinin, kitabxana işinin iqtisadiyyatı üzrə ilk dərs vəsaitinin Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyi şəraitində kitabxana işinin demokratikləşdirilməsinə dair ilk məqalənin və kitabxanaşünaslığın aktual problemləri üzrə onlarla elmi məqalələrin müəllifidir.

Hazırda dünya kitabxanaşünaslığında həllini gözləyən kitabxana işinin iqtisadiyyatı problemi dosent R. Kazımovun məqalələrində və dərs vəsaitlərində elmi-nəzəri cəhətdən əsaslandırılmış və bu istiqamətdə səmərəli elmi axtarırlarını yenə də davam etdirir.

Bu sahədə qazanılmış elmi nailiyyətlərin nəticəsidir ki, artıq bir neçə ildir kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsində «Kitabxana işinin iqtisadiyyatı» fənni tədris edilir və bu kursun yaradılması da məhz dosent R. Kazımovun adı ilə bağlıdır.

Rasim müəllim təmtəraqdan çox uzaq, təvazökar bir insandır. Onun həyat fəlsəfəsinin mahiyyəti insanlarla münasibətdə səmimi olmaqdan, daim onlarla yaxınlıq etməkdən ibarətdir.

РАСИМ КЯЗИМОВ – 70

Rasim müəllimin ömür yolu həm də kitabxanaçılıq peşəsinin statusunun yüksəldilməsinə, gənc tədqiqatçıların yetişdirilməsinə, respublikamızda kitabxana işinin inkişaf konsepsiyasının elmi əsaslarla işlənməsinə yardımçı olmanın gözəl nümunəsidir. Son illər respublikamızda yaranan peşəkar kitabxanaçılar birliklərinin – Azərbaycan Kitabxanaçılar Cəmiyyətinin və Azərbaycanda Kitabxana İşinin İnkişafı Assosiasiyasının nizamnaməsinin, «Kitabxana işi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun layihəsinin hazırlanmasında dosent R.Kazımovun xidmətləri xüsusi qeyd olunmalıdır.

R.Kazımovun eyni zamanda Azərbaycan Respublikasının kitabxanaçılıq və bibliografiyaşünaslıq elmlərinin nailiyyətlərinin dünya miqyasına rus dili vasitəsi ilə çıxmasında da misilsiz rolu vardır.

Rasim müəllimin intellektindən, kitabxanaşünaslıq üzrə universal biliyə malik olmasından və nətiqliyindən danışarkən bu yaxınlarda respublika elmi ictimaiyyətinin geniş iştirak etdiyi auditoriya qarşısında Azərbaycan kitabxanaşünaslıq elminin və təhsilinin banisi, professor A.Xələfovun 70 illik yubileyində etdiyi məruzə onun kitabxanaşünaslıq elminin inkişaf mərhələləri haqqında son dərəcə aydın ümumiləşdirilmiş fikirlərə malik olmasını sübut edir.

Rasim Kazımovu bizə sevdirən təkcə onun universal biliyə malik olması deyil, həm də gözəl ailə başçısı olmasıdır. Rasim müəllimin şəxsi həyatının bəzəyi olan qızı Leyla xanımın iki övladı xoşbəxt böyüyür. «Mən çalışıram ki, nəvələrim mənim keçirdiyim nisgilli uşaqlıq illərini yaşamasınlar», - deyir Rasim müəllim.

Rasim Kazımov, onun gördüyü işlərin miqyası, yaradıcılıq laboratoriyası, insanlara yüksək münasibəti, ömür yolu haqqında düşünərkən həmişə nədənsə İ.H.Pestalotsi haqqında olan fikirlər yadımıza düşür və o fikri dəyişərək ürəkdən demək istəyirsən ki, «Özü üçün heç kim, başqaları üçün çox şey olan Rasim müəllim!»

Bu günlər Rasim müəllimi, demək olar ki, hər gün onlarla tələbəsi, keçmiş işçiləri, həmkarları, dostları təbrik edir, cansağlığı və uğurlar arzulayır. Biz də bu təbriklərə qoşulur, ürəkdən deyirik ki, Rasim müəllim, 70 yaşın mübarək!

Zöhrab BAXŞƏLİYEV,
kitabxanaşünaslıq kafedrasının dosenti,
Nadir İSMAYILOV
bibliografiyaşünaslıq kafedrasının dosenti

Казимов Расим Ахмед оглы видный библиотековед - библиограф Азербайджана, первый в Азербайджане выпускник Московского библиотечного института внес существенный вклад в развитие теории и практики библиотечного дела в Азербайджана.

За полувековой период своей деятельности Р.А.Казимов занимал ответственные посты в Государственной библиотеке им М.Ф.Ахундова, в течение 15 лет возглавлял Центральную научную библиотеку национальной Академии Наук. За этот период библиотеке переросла в крупных библиотечно-информационный центр Азербайджана.

Последние 25 лет он успешно осуществляет педагогическую работу в БГУ.

Доцент Р.Казимов пользуется заслуженным авторитетом среди библиотечной общественности республики.